

Ecz. Sertaç Okay

Kendine İyi Bak Diyarbakır

Gülmelere uzak kalabilir mi hiçbir yaşam? Neresinde durulur ki böylesi yaşamın? Soru işaretlerinin öncesini sitem dolu sorularla doldurmak mümkün Diyarbakır'ı yaşarken...

Tarihine baktığımız zaman 26 medeniyetin gelip geçtiği uzun bir sayfa açılır önümüze. Hurriler, Bizanslılar, Akkoyunlular, Artuklular, Selçuklular... diye uzayıp giden ve her biri tarihin akışına yön vermiş topluluklardan oluşan uzunca bir liste. Medeniyetler kartopu gibidir, geçtikleri yerlerden bir şeyler alıp götürürken arkalarında izler de bırakırlar... Geçişlere gebe toplumlar sıkıntılar yaşasa da, gelişim kavramını benimseme ve uyum noktasında açık tavırlara sahiptirler. Farkındalıklar artmıştır çünkü; diğeri kavramının karşısında boşluk yoktur artık zihinlerde. Böyle

bir konuma sahip olan, kendine has, birikimler ve çeşitlilikle oluşmuş eşsiz bir kültüre sahip olan Diyarbakır, nedense son dönemlerde açlığın yoksulluğun, eğitimsizliğin kol gezdiği bir şehir haline gelmiş durumda.

Diyarbakır ili, Ergani ilçesi, Hilar Kayalıkları yakınlarında bulunan Çayönü Tepesi, günümüzden 9500 yıl önce M.Ö. 7500 yıllarında kurulmuş, yerleşme bilim dünyasındaki ününü "Esas Çayönü Evresi" olarak bilinen M.Ö. 7500-6500 yılları arasındaki bin yıllık döneme ait olan kalıntı ve buluntular ile sağlamıştır. Bu dönem uygarlık tarihinin en önemli bölümlerinden birini oluşturuyor. Günümüzdeki kent uygarlığının ilk temellerinin atıldığı bu dönem, insanların göçebelikten yerleşik-köy yaşantısına, avcı ve toplayıcılıktan üreticiliğe geçtikleri "Neolitik Devrim" olarak bilinen önemli bir dönemdir. Yani insanlığın yerleşik yaşam kavramını oluşturduğu bir bölge burası. Daha sonra

tarihin akışını değiştirip şekillendiren birçok medeniyete de ev sahipliği yapmış olan bu kent ne oldu da bugün fakir ve mağdur bir kent halini aldı. Yüzyıllardır bu topraklarda yaşayan bu halk ne oldu da bereketli topraklarda aç ve işsiz kaldı...

Hani surlarımız vardır bizim, önemini dünyadaki benzer şehir duvarları ile uzunluk bakımından kıyaslayarak tarif ettiğimiz... Oysa her bir taşın her bir burcun taşıdığı öylesine gizemli öylesine hüznü öylesine yaşanılası öyküler var ki; taşıdıkları figürlere sembolere bakmak bile ne kadar dinlenilesi olduklarını gösteriyor...

Mezopotamya dediğimiz kültür ve medeniyet kavramlarını doğurmuş, beslemiş ama büyütememiş bu toprakların merkezi noktası olan Diyarbakır'ın bu değerlerini neden koruyamamış bu destansı surlar...

"Kendine iyi bak" deriz her ayrıntıda, sevdiğimiz veya seviyor görünmek istediğimiz veyahut seviyor görünmek zorunda kaldığımız insanlara... Oysa çok eski zamanlarda düşünürler, bu tümceyi birbirlerine; çok nadir olarak; benliklerine, özlerine, kişiliklerine iyi bakmaları ve bunları sorgulamalarını tavsiye etmek için kullanırlarmış. Böylesine önem atfedilen bir cümlemiş işte. Oysa ne çok kullanınız gerçek dileklerinizi yansıtıp yansıtmadığına bakmaksızın... Kendimize iyi bak(a)mıyoruz; çünkü bakmaya çalıştığımız zaman bir önceki denememizde yastığa başımızı koymuş, hayıflanmış, yeni güne daha düzgün başlayacağımızı kendimize salık vermiş ve yine bu sözü tutamamış olduğumuzu hatırlıyoruz. Benliği anlama, kendine inme; yaşam boyu uğraştığımız karakterimizi tanıma çabalarının temelinde yatıyor. Yukarıda birçok sorular sorduk, nasıl bu hale geldi Diyarbakır, neden böyle fakir, neden şiddetle, cehaletle anılır bu kent ?.. Aslında burada uzun uzun irdelemeyeceğim gerekçelerini, çünkü hangi politik amaçlarla nelerin planlandığı, yıllardır bu bölge üzerinde yürütülen siyasi tutumları Türkiye' de yaşayıp da algılamamak için büyük noksanlıklar taşımak gerekiyor. Asıl yapılması gereken ne olursa olsun toplum olarak benliğimizi korumak, geçmişimize, tarihimize, dilimize sahip çıkarak "Kendimize İyi Bakmaktır!..."

Son olarak şöyle kısa ve veciz bir öyküden bahsetmek istiyorum; *Kızılderililer dışardan gelen sömürgecilere savaşı kaybettikten sonra kabilenin en eski ve ileri gelenlerinden birine danışır ve sorarlar : "Neden böyle oldu? Neden topraklarımızı kaybediyoruz?" Bilge kişi cevaplar : " Sizler savaşa giderken heybelerinizde sadece silahlarınızı vardı, oysa öykülerinizi efsanelerinizi de yanınızda bulundurmanız gerekiyordu..." Ne diyelim biz kendimize iyi bakarsak başkalarının bizim için düşünmesine gerek kalmıyor; ne de olsa su akıp buluyor yatağını...*